

MUZEUM KRESÓW W LUBACZOWIE

- plan pracy na 2022 rok

DYREKTOR
MUZEUM KRESÓW
W LUBACZOWIE
Piotr Zubowski

Opracował

Zatwierdził

Lubaczów, czerwiec 2022 r.

Spis treści

I. WPROWADZENIE.....	3
1. Profil Muzeum.	3
2. Organizacja Muzeum.....	4
II. PLAN PRACY na 2022 r.	6
1. Organizacja Muzeum.....	6
2. Gromadzenie, opracowywanie i ewidencja zbiorów.....	6
3. Działalność wystawiennicza.	7
4. Działalność wydawnicza.....	10
5. Działalność naukowa.....	10
6. Działalność edukacyjna, wydarzenia kulturalne.	11
7. Promocja Muzeum.....	13
8. Prace remontowo-konserwatorskie.....	14
9. Prace inwestycyjne i remontowe.....	16
10. Współpraca międzynarodowa.	17

I. WPROWADZENIE.

1. Profil Muzeum.

Muzeum Kresów w Lubaczowie działa na rzecz zachowania i popularyzacji dziedzictwa kulturowego ziemi lubaczowskiej oraz Kresów dawnej Rzeczypospolitej. Placówka, oprócz swojej głównej siedziby, czyli dawnego spichlerza dworskiego, mieszczącego się w Lubaczowie, obejmuje Zespół Zamkowo-Parkowy w Lubaczowie oraz dwa oddziały: Zespół Cerkiewny w Radrużu i Zespół Cerkiewny w Nowym Bruśnie. Szczególnie cenny jest pierwszy z nich, z drewnianą cerkwią pw. św. Paraskewy z końca XVI wieku. Walory kulturowe kompleksu sakralnego zostały docenione poprzez umieszczenie go na prestiżowej Liście Światowego Dziedzictwa UNESCO oraz na prezydenckiej liście Pomników Historii.

Muzealna kolekcja, licząca, zgodnie ze stanem na koniec 2020 r., liczy ok. **16 tys. muzealiów** i posiada zróżnicowany charakter. Są to zabytki – zgodnie z organizacją wewnętrzną Muzeum i specyfiką obiektów – przypisane do działów archeologiczno-przyrodniczego, historycznego, artystycznego, etnografii i budownictwa drewnianego. Kolekcja posiada w głównej mierze charakter regionalny, ukazując specyfikę ziemi lubaczowskiej, jako przez stulecia obszaru pogranicza, styku przestrzeni kulturowej Wschodu i Zachodu. Do kolekcji o charakterze zdecydowanie ponadregionalnym zaliczyć należy muzealia związane z funkcjonującą w Lubaczowie, w latach 1946–1992, rzymskokatolicką archidiecezją lwowską (wyposażenie liturgiczne kresowych świątyń), kolekcję tkanin, Huculiana, rzemiosło artystyczne, judaika, ikony oraz malarstwo portretowe, w tym cenną kolekcję sarmackiego malarstwa portretowego. Odrębną kolekcję tworzy polski rysunek współczesny, której początki w Muzeum sięgają lat 60. XX w., i która jest sukcesywnie rozwijana za sprawą odbywającego się od 1993 r. Triennale Polskiego Rysunku Współczesnego. Poza eksponatami zgromadzonymi w siedzibie głównej Muzeum, do muzealnej kolekcji wlicza się także zabytkowe, pochodzące z XVII–XIX w., wyposażenie cerkwi pw. św. Paraskewy w Radrużu, prezentowane in situ, w dawnej świątyni.

Podstawowymi formami działalności Muzeum, zgodnie z zapisami statutu, są gromadzenie, przechowywanie, zabezpieczanie, konserwowanie, opracowywanie i udostępnianie zbiorów muzealnych. W tym kontekście placówka nabywa również nowe eksponaty (poprzez dary, przekazy i zakupy), opracowuje je, poddaje konserwacji, udostępnia w ramach wystaw stałych i czasowych, prowadzi działalność edukacyjną i kulturalną, a także podejmuje prace remontowe i inwestycyjne.

2. Organizacja Muzeum.

- a) **Działki oraz obiekty będące w dyspozycji Muzeum, zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2021 r. (dane Powiatowego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Lubaczowie).**

Lubaczów

Siedziba główna Muzeum:

- działki nr: 4474, 4475/2, 4475/3, 4475/4, 4475/7, o łącznej powierzchni: 0,25 ha;
- budynki: dawny spichlerz dworski (siedziba główna Muzeum) – 1232,4 m² (pow. użytkowa), nowy budynek magazynowy (obiekt w trakcie budowy): 347,80 m² (pow. użytkowa), kotłownia i garaż – 68,80 m² (pow. użytkowa), kapliczka św. Jana Nepomucena – 6 m² (pow. zabudowy).

Zespół Zamkowo-Parkowy:

- działki nr: 4006, 4007/2, 4007/1, 4012, 4007/4, 4008, 4009, 4011, 4010, 4013, 4114 o łącznej powierzchni: 5,33 ha;
- budynki: Galeria Oficyna – 378,64 m² (pow. użytkowa), kuźnia – 35 m² (pow. zabudowy), budynek gospodarczy (wiata) – ok. 104 m² (pow. zabudowy), wozownia translokowana ze Starego Dzikowa – 81,3 m² (pow. użytkowa), świetlica wiejska translokowana z Opaki (obiekt w trakcie budowy) – 83,57 m² (pow. użytkowa), kapliczka translokowana z Hurcza – ok. 4 m² (pow. zabudowy), budynek studni translokowany z Lubaczowa – ok. 10,4 m² (pow. zabudowy), lamus translokowany z Lisich Jam – 13,7 m² (pow. zabudowy).

Dawny budynek Związku Strzeleckiego (na podstawie umowy użyczenia):

- działka nr: 3662/4, o powierzchni: 0,1679 ha;
- budynki: budynek Strzelca: 966,59 m² (pow. użytkowa).

Radruż

Zespół Cerkiewny pw. św. Paraskewy – Oddział Muzeum:

- działki nr: 235, 232, 233, 171/4, 177, 219/1 o łącznej powierzchni: 1,92 ha, w tym powierzchnia cmentarzy poza obrębem murów wokół cerkwi: 0,7 ha;
- budynki: dawna cerkiew – 133 m² (pow. użytkowa), dzwonnica – 45 m² (pow. zabudowy), kostnica, tzw. Dom Diaka – 64 m² (pow. zabudowy), budynek dawnego sklepu/świetlicy – 262,28 m² (pow. użytkowa).

Nowe Brusno

Zespół Cerkiewny pw. św. Paraskewy – Oddział Muzeum:

- działki nr: 365, 364, 1564 o łącznej powierzchni: 0,54 ha;

- budynki: dawna cerkiew pw. św. Paraskewy – 93,10 m² (pow. użytkowa).

Łącznie: **18 obiektów, 8,21 ha**

b) Kadra.

Zatrudnienie w przeliczeniu na etaty na koniec 2021 r. wynosiło **21,5 etatu**, w tym: **19 pracowników zatrudnionych w pełnym oraz 6 osób zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy** (konserwator zabytków, główna księgowa, przewodnik muzealny – ½ etatu, specjalistka ds. administracyjnych, opiekun ekspozycji – 2/5 etatu, kustosz – 1/5 etatu). W muzeum zatrudnionych było 14 pracowników merytorycznych (opiekunowie działów, konserwator zabytków, biblioteka, przewodnicy, informatyk), 7 pracowników obsługi (opiekunowie ekspozycji, pracownicy gospodarczy/dozoru), 4 pracowników administracji (dyrektor, główna księgowa, główna specjalistka ds. administracyjnych, specjalistka ds. administracyjnych).

W 2021 r. w Muzeum 2 osoby odbyły staż zawodowy, 2 osoby były zatrudnione w ramach prac interwencyjnych.

II. PLAN PRACY na 2022 r.

1. Organizacja Muzeum.

W zakresie organizacji pracy:

- podjęcie formalnych starań o współprowadzenie Muzeum Kresów w Lubaczowie przez Samorząd Województwa Podkarpackiego wspólnie z dotychczasowym organizatorem – Starostwem Powiatowym w Lubaczowie;
- powołanie nowej Rady Muzeum na czteroletnią kadencję (2022–2026);
- uporządkowanie systemu archiwizacji dokumentacji, zgodnie z przyjętą instrukcją kancelaryjną oraz nowym regulaminem organizacyjnym Muzeum (podział dokumentacji na działy);
- wprowadzenie systemu rejestracji umów, zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Finansów w sprawie wprowadzenia Centralnego Rejestru Umów;
- wdrożenie nowego Biuletynu Informacji Publicznej Muzeum Kresów w Lubaczowie wraz z zamieszczeniem w nim wszelkich niezbędnych danych.

W zakresie zatrudnienia:

- zatrudnienie pracownika merytorycznego do Działu Artystycznego oraz utrzymanie zatrudnienia w poszczególnych działach Muzeum;
- współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Lubaczowie w zakresie przyjmowania kolejnych osób na staż zawodowy;
- współpraca z uczelniami wyższymi (m.in. Uniwersytetem Rzeszowskim na podstawie podpisanej deklaracji o współpracy) w zakresie przyjmowania studentów na odbycie w Muzeum praktyk studenckich.

2. Gromadzenie, opracowywanie i ewidencja zbiorów.

Planuje się następujące działania w ciągu całego roku kalendarzowego:

- pozyskiwanie zbiorów w drodze darów i zakupów (w zależności od posiadanych środków finansowych);
- opracowywanie kart ewidencyjnych muzealiów;
- przygotowanie dokumentacji fotograficznej obiektów pozyskanych w drodze zakupów i darów;
- publikowanie kolejnych obiektów w mediach społecznościowych i na stronie internetowej Muzeum;
- przygotowanie specjalnej zakładki na nowo powstającej stronie internetowej Muzeum, na której prezentowane będą muzealne eksponaty wraz z opisem;
- rozpoczęcie inwentaryzacji zbiorów muzealnych – etap I: inwentaryzacja zbiorów w Dziale Historycznym i Dziale Archeologiczno-Przyrodniczym,

- digitalizacja kolekcji fotograficznej pozyskanej z Zakładu Fotograficznego Bolesława Fariona w Lubaczowie, obejmującej fotografie wykonane w latach 50. i 60. XX w. w Lubaczowie i okolicach, publikacja zdjęć na specjalnie przygotowanej do tego celu stronie internetowej (realizacja zadania uzależniona od pozyskania środków przez Towarzystwo Tradycji Akademickiej, partnera Muzeum, w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego – program „Kultura cyfrowa”).

3. Działalność wystawiennicza.

W ciągu całego roku kalendarzowego planuje się udostępnianie wystaw stałych w siedzibie głównej Muzeum (*Dzieje ziemi lubaczowskiej, Kultura wsi lubaczowskiej, Dziedzictwo Kresów, Portret reprezentacyjny i epitafijny*), a także zabytkowego wnętrza oraz całego otoczenia Zespołu Cerkiewnego w Radrużu. Udostępnianie obiektów będzie uzależnione od warunków sanitarnych w związku z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2.

Zaplanowano następujące wystawy czasowe:

- ***Narodziny „Solidarności” i stan wojenny na ziemi lubaczowskiej.***

Siedziba główna Muzeum Kresów w Lubaczowie, I kwartał 2022 r. (wystawę przeniesiono z 2021 r.)

Wystawą będzie próbą opisanie początków niezależnych związków zawodowych na terenie Lubaczowa i dzisiejszego powiatu lubaczowskiego. Na ekspozycji zostaną zamieszczone informacje o genezie Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, o czołowych działaczach i inicjatywach podjętych w latach 1980–1981, aż do pamiętnej niedzieli, 13 grudnia 1981 r., kiedy w całej Polsce wprowadzono stan wojenny. Zwiedzający będą mieli okazję zobaczyć m.in. regionalną i ogólnopolską prasę związkową, fotografie i dokumenty z lat 1980–1981 oraz pamiątki z internowania działaczy lubaczowskiej „Solidarności” z lat 1981–1982.

- ***Jorcajt – czas chasydów.***

Galeria Oficyna w Zespole Zamkowo-Parkowym przy Muzeum Kresów w Lubaczowie, I–II kwartał 2021 r.

Prezentacja ekspozycji, dzięki współpracy z Muzeum Etnograficznym we Wrocławiu – Oddziałem Muzeum Narodowego we Wrocławiu.

Jorcajt to w tradycji żydowskiej rocznica śmierci. Jest obchodzony radośnie i bardzo uroczysto. W kalendarzu hebrajskim daty jorcajtów są stałe, natomiast w kalendarzu gregoriańskim ruchome. W ten dzień odwiedza się grób zmarłego, zostawiając kamyczki na macewie (nagrobku), odmawia się modlitwę Kadysz,

zapala jorcajtową świecę, która według tradycji powinna się palić przez 24 godziny, a także studiuje się Torę i recytuje psalmy, szczególnie na grobach znaczących rabinów czy cadyków. Na wystawie znalazły się fotografie Joanny Sidorowicz, Dariusza Gawrońskiego, Piotra Krasa i Jerzego Sobola. Od lat dokumentują oni uroczystości jorcajtowe cadyków pochowanych na cmentarzach żydowskich w centralnej i wschodniej Polsce (Lelów, Leżajsk, Radomsko), a także na dzisiejszej Ukrainie (Humań, Braclaw, Międzybóż).

- **Recykling kulturowy. Pogranicze. Krzysztof Brzuzan.**

Budynek muzealny w Zespole Cerkiewnym w Radrużu, II–III kwartał 2022 r.

Temat cyklu „Recykling kultury” wynikał z życiowych doświadczeń artysty, urodzonego na Dolnym Śląsku, a od wielu lat związanego z Rzeszowem. Po studiach, po przeniesieniu się na Podkarpacie, zaczął wykorzystywać w swojej twórczości obiekty będące śladami odchodzącej cywilizacji z pogranicza, którą w wymiarze sakralnym tworzył styk kultury zachodnioeuropejskiej i bizantyjskiej. Kolekcja liczy około 50 prac, które tworzą wystawę o minionym już świecie. Artysta nawiązuje do przeszłości nie tylko poprzez symbole, po które sięga, ale i rzeźbiarską materię – drewno czy metal „z odzysku”, często wypatrzone podczas wędrówek po Podkarpaciu i Rostoczu. Czerpie z kolorystyki cerkwi i kościołów, elementów wystroju obu tych obrządków.

Artysta traktuje swoją kolekcję jako pewnego rodzaju artystyczne credo: „Straszne tempo współczesnego życia sprawia, że młoda sztuka często komentuje bieżące wydarzenia, przestrzega przed zagrożeniami. Przerażony jestem tym tempem i tym, jak przerwała się pewna ciągłość sztuki. Piękno – dawniej było głównym elementem w pracy artysty, dziś kategoria brzydoty tak mocno weszła w estetykę, że często wydaje się dominować. Jako wychowanek klasycznej ASP dostrzegam zatem piękno w rzeczach przemijających, które często ulegają degradacji. Zajmuję się recyklingiem sztuki, recyklingiem kulturowym. To hasło towarzyszy tej kolekcji. Przywracam miniony świat, jego przedmioty i materię. Wykorzystuję przedmioty, które są już w poniewierce, zlekceważone, zdegradowane przez czas. Wciąż widzę ich piękno i nowe wartości”.

- **Stacja ilustracja. Polska ilustracja ze zbiorów Muzeum Kresów w Lubaczowie**

Siedziba główna Muzeum Kresów w Lubaczowie, II kwartał 2022 r. (wystawę przeniesiono z 2021 r.)

Wystawa będzie nawiązywała do przestrzeni dworca kolejowego, w którym spotykają się ilustracje, takich artystów jak Tadeusz Kulisewicz, Antoni Uniechowski, Jan Maria Szancer, i jej bohaterowie. Oryginały prace zostaną zestawione z wielkoformatowymi wydrukami.

- **Skarby kresowej świątyni. Dziedzictwo kościoła pw. św. Marii Magdaleny we Lwowie na ziemi lubaczowskiej**
Galeria Oficyna w Zespole Zamkowo-Parkowym przy Muzeum Kresów w Lubaczowie, II–III kwartał 2021 r.
Wystawa prezentująca historię jednego z najważniejszych dla polskiej społeczności lwowskich kościołów w kontekście losów archidiecezji lwowskiej, przeniesionej po II wojnie światowej do Lubaczowa, a także wielu kresowych świątyń, których wyposażenie znajduje się obecnie w zbiorach Muzeum Kresów w Lubaczowie.
Realizacja wystawy jest uzależniona od pozyskania środków zewnętrznych (złożono wnioski o dofinansowanie do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu „Wspieranie działań muzealnych”).
- **Tkanina w stylu etno. Tradycje pogranicza polsko-ukraińskiego**
Siedziba główna Muzeum Kresów w Lubaczowie, III–IV kwartał 2022 r.
Wystawa prezentująca elementy stroju ludowego na ziemi lubaczowskiej oraz proces jego powstawania. Przygotowana na bazie zbiorów Muzeum Kresów w Lubaczowie oraz pozyskanej ikonografii autorstwa Kajetana Wawrzyńca Kielisińskiego (1808–1849).
Realizacja wystawy jest uzależniona od pozyskania środków zewnętrznych (złożono wnioski o dofinansowanie do Narodowego Centrum Kultury w ramach programu „Etnopolska”).
- **Osyp Kuryłas (1870–1951). Wyposażenie cerkwi pw. św. Dymitra w Starym Dzikowie ze zbiorów Muzeum Kresów w Lubaczowie**
Budynek muzealny w Zespole Cerkiewnym w Radrużu, III–IV kwartał 2022 r.
Na wystawie zostanie zaprezentowane po raz pierwszy zachowane częściowo wyposażenie z cerkwi pw. św. Dymitra w Starym Dzikowie, zdeponowane w Muzeum Kresów w Lubaczowie. Jego autorem jest uznany ukraiński malarz, grafik, ilustrator, absolwent Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie Osyp Kuryłas.
- **Na pomoc! Sobieski zwycięża Tatarów – w 350. rocznicę „wyprawy na czambuły”**
Wystawa mobilna (roll-upowa), która zaprezentuje kampanię hetmana Jana Sobieskiego z 1672 r., kiedy wyruszył na czambuły tatarskie przez m.in. Narol, Cieszanów, Horyniec, Radruż i Niemirów.
Realizacja wystawy jest uzależniona od pozyskania środków zewnętrznych (złożono wnioski do programu „Patriotyzm Jutra” Muzeum Historii Polski).

Zaplanowano ponadto:

- prace programowe nad scenariuszem **stałej wystawy w budynku muzealnym w Zespole Cerkiewnym w Radrużu**;
- zmiany w przestrzeni stałej ekspozycji w siedzibie głównej Muzeum („Dziedzictwo Kresów”).

4. Działalność wydawnicza.

W ramach działalności wydawniczej w ciągu całego roku planuje się, wzorem lat ubiegłych, przygotowywanie tekstów dotyczących poszczególnych obiektów i muzealiów, a także wydarzeń historycznych, zwłaszcza w wypadku przypadających rocznic. Publikacje pracowników będą zamieszczane na stronie internetowej i w mediach społecznościowych, a także w takich periodykach jak m.in. lubaczowska jednodniówka czy „Gazeta Horyniecka”. Planowane są katalogi do wystaw czasowych „Recykling kulturowy. Pogranicze. Krzysztof Brzuzan”, „Skarby kresowej świątyni – dziedzictwo kościoła pw. św. Marii Magdaleny we Lwowie na ziemi lubaczowskiej”, „Tkanina w stylu etno. Tradycje pogranicza polsko-ukraińskiego”.

Ponadto zaplanowano dwie monografie/albумы, których publikację planuje się we współpracy z Wydawnictwem Libra PL:

- **Radruż. Kresowe Dziedzictwo**, wznowienie monografii Zespołu Cerkiewnego w Radrużu wraz z obszerną częścią fotograficzną;
- **Kresowe dziedzictwo. Kamieniarstwo bruśnieńskie**, wznowienie monografii kamieniarstwa bruśnieńskiego wraz z obszerną częścią fotograficzną.

5. Działalność naukowa.

a) Priorytety badawcze.

Wśród priorytetów badawczych, wzorem lat ubiegłych, znalazły się badania dotyczące historii, architektury i sztuki ziemi lubaczowskiej oraz Kresów dawnej Rzeczypospolitej. Wśród nich wyróżnić należy:

- Dziedzictwo przedwojennej i powojennej rzymskokatolickiej Archidiecezji Lwowskiej na ziemi lubaczowskiej – badania planowane m.in. w związku z przygotowaniem wystawy poświęconej kościołowi św. Marii Magdaleny we Lwowie, rozszerzone m.in. o tematykę tzw. wędrujących Madonn na ziemi lubaczowskiej i w województwie podkarpackim;
- Architektura drewniana – badania wynikające z zaplanowanych projektów wydawniczych, bieżącej działalności Muzeum (opieka nad dwoma zespołami cerkiewnymi, plany wystawiennicze), realizacji projektu *EduGame. Innowacyjne narzędzia edukacyjne do zarządzania ochroną dziedzictwa – grywalizacja w procesie dydaktycznym*, a także zaplanowanych prac konserwatorskich w Lubaczowie i w Radrużu;

- Dzieje Wzgórza Zamkowego w Zespole Zamkowo-Parkowym w Lubaczowie – celem badań jest poznanie przeszłości lubaczowskiego zamku oraz zmian architektonicznych założenia na przestrzeni kolejnych dziesięcioleci. Planuje się przebadanie Wzgórza Zamkowego metodami nieinwazyjnymi (georadarem) wraz z publikacją badań. Działania uzależnione od pozyskania środków finansowych z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (złożono wnioski w ramach programu „Ochrona zabytków archeologicznych”).
  - Nieistniejące miejscowości powiatu lubaczowskiego – badania, których celem jest przywrócenie pamięci o mieszkańcach wsi i przysiółków, po których pozostały jedynie ślady zabudowy, krzyże przydrożne, cmentarze czy nazwy geograficzne;
  - Rzeczypospolita Obojga Narodów a Imperium Osmańskie – prace badawcze związane z przygotowaniem wystawy oraz działań towarzyszących w związku z 350. rocznicą ostatniego najazdu tatarskiego na ziemię lubaczowską.
- b) Sesje, konferencje, seminaria oraz inna działalność naukowa pracowników na terenie Muzeum:**
- zaangażowanie pracowników Muzeum we współorganizację Akademii Dziedzictwa Kresów (planowane spotkania w Lubaczowie i Radrużu), a także prace programowe w ramach Konfederacji Muzeum Dziedzictwa Kresów Dawnej Rzeczypospolitej;
  - organizacja spotkań w ramach cyklu „Spotkania na pograniczu” w Zespole Cerkiewnym w Radrużu;
  - zaangażowanie Muzeum we współorganizację Festiwalu Dziedzictwa Kresów: organizacja sesji naukowych/popularnonaukowych w siedzibie głównej Muzeum – planowana sesja poświęcona ekspatriacji sakralnego dziedzictwa kulturowego z terenów dawnej archidiecezji lwowskiej na ziemię lubaczowską po II wojnie światowej;
  - przygotowywanie artykułów naukowych i popularnonaukowych związanych z działalnością statutową Muzeum;
  - w okresie całego roku prowadzenie konsultacji naukowych z zakresu posiadanych zbiorów oraz kwerendy w zbiorach.

6. Działalność edukacyjna, wydarzenia kulturalne.

a) Lekcje muzealne.

Wzorem lat poprzednich planuje się prowadzenie lekcji muzealnych dla dzieci i młodzieży w różnych kategoriach wiekowych, dorosłych, osób indywidualnych oraz rodzin z dziećmi i grup zorganizowanych. Jest to oferta skierowana zarówno do placówek oświatowych i kulturalnych na terenie powiatu lubaczowskiego i

województwa podkarpackiego, ale też do osób indywidualnych. Oferta została zaplanowana zarówno w formie stacjonarnej jak i online (zagadki, łamigłówki i kolorowanki, które opracowano w oparciu o zbiory muzealne).

Trzonem edukacji muzealnej są tematy związane z historią i dziedzictwem kulturowym regionu oraz Kresów dawnej Rzeczypospolitej. Zajęcia będą odbywać się w ramach stałych cykli („Przystanek Kresy”, „Ferie w Muzeum”, „Świąteczne klimaty”, „Wakacje w muzeum”, „Jesienne impresje”), Dział Edukacji opracowuje również program do wystaw czasowych prezentowanych w Lubaczowie i w Radrużu.

b) Spacerzy miejskie.

Specjalna oferta przygotowana na 2022 r., dzięki której zajęcia edukacyjne będą odbywać się zarówno w przestrzeniach muzealnych, jak i przestrzeni miejskiej Lubaczowa w ramach spacerów tematycznych.

Docelowo zaplanowano również wycieczki po regionie, jednak – tak przy spacerach, jak i wycieczkach po regionie – punktem startowym zawsze będzie siedziba Muzeum lub jeden z oddziałów muzealnych.

c) Działania edukacyjne i wydarzenia kulturalne.

• **Noc Muzeum 2022.**

Zaplanowanie wydarzeń w Lubaczowie i w Radrużu wokół wystaw czasowych „Jorcajt – czas chasydów” oraz „Recykling kulturowy. Pogranicze. Krzysztof Brzuzan”, zajęcia dla dzieci, możliwość darmowego zwiedzania oraz koncert w cerkwi pw. św. Paraskewy.

• **Tkanina w stylu etno. Tradycje pogranicza polsko-ukraińskiego**

Tkactwo, jeszcze do niedawna było jednym z najpopularniejszych rzemiosł na terenie powiatu lubaczowskiego i pogranicza polsko-ukraińskiego (dawniej: polsko-ruskiego), uprawiane powszechnie przez mieszkańców wsi, dziś należy już do ginących zawodów. Dlatego tak ważne jest dokumentowanie i kultywowanie rodzimej tradycji tkackiej z myślą o przyszłych pokoleniach. W wypadku obszaru dzisiejszego powiatu lubaczowskiego jest to tym bardziej istotne, że pozwala uchwycić specyficzne oblicze dziedzictwa kulturowego tego regionu, jako części Kresów dawnej Rzeczypospolitej. „Tkanina w stylu etno” to cykl wydarzeń skierowanych do szerokiego grona odbiorców, których celem jest poznanie w teorii i praktyce tradycyjnych technik tkackich, dekoracji ludowych tkanin – haftów, koronek występujących na poduszkach, makatkach, ze szczególnym uwzględnieniem odświętnego, uroczystego stroju ludowego, jego estetyki, kanonu piękna

i wartości artystycznych. Wśród zaplanowanych działań: warsztaty, imprezy plenerowe: pokazy tkactwa, hafciarstwa, występy zespołów ludowych, wystawa. Realizacja zadania uzależniona od pozyskania środków zewnętrznych (złożono wnioski do Narodowego Centrum Kultury w ramach programu „Etnopolska”).

- **Działania związane z 350. rocznicą ostatniego najazdu tatarskiego na ziemię lubaczowską i tzw. wyprawą na czambuły hetmana Jana Sobieskiego.**

Planowane są: wystawa w Zespole Cerkiewnym w Radrużu, gra wielkoformatowa, pokazy teatralne, koncert, lekcje żywej historii, wykłady, warsztaty oraz pokazy filmów. Ich efektem będzie m.in. wzrost wiedzy na temat wydarzeń z 1672 roku oraz współżycia przedstawicieli różnych kultur (Polaków, Ukraińców, Żydów) w Lubaczowie i okolicach w czasach dawnej Rzeczypospolitej, wzmocnienie postaw patriotycznych.

Realizacja zadania uzależniona od pozyskania środków zewnętrznych (złożono wnioski do Biura Programu Niepodległa oraz Muzeum Historii Polski w ramach programu „Patriotyzm Jutra”).

d) Spotkania autorskie.

Przygotowanie cyklu spotkań autorskich w Zespole Cerkiewnym w Radrużu i Muzeum Kresów w Lubaczowie wokół nowości wydawniczych obejmujących tematycznie ziemię lubaczowską i Kresy dawnej Rzeczypospolitej.

e) Koncerty.

W ciągu roku zaplanowano co najmniej trzy koncerty w Zespole Cerkiewnym w Radrużu, m.in. w ramach Nocy Muzeów oraz Festiwalu Dziedzictwa Kresów. Ich realizacja, w wypadku samodzielnej organizacji przez Muzeum Kresów w Lubaczowie, uzależniona będzie od pozyskania środków zewnętrznych.

7. Promocja Muzeum.

- Opracowanie nowej, spójnej identyfikacji Muzeum Kresów w Lubaczowie oraz oddziałów: Zespołu Cerkiewnego w Radrużu i Zespołu Cerkiewnego w Nowym Brusnie: logotypu, księgi znaku, materiałów promocyjnych, tablic informacyjnych, identyfikatorów, odzieży służbowej dla pracowników Zespołu Cerkiewnego w Radrużu, ulotek itd.;
- Przygotowanie materiałów promocyjnych do organizowanych przez Muzeum wydarzeń: plakaty, foldery, rozsyłanie informacji prasowych do mediów;
- Przygotowanie profesjonalnej dokumentacji fotograficznej oraz transmisji online z wydarzeń organizowanych przez Muzeum;

- Utrzymanie aktywności Muzeum w mediach społecznościowych, rozwój społeczności zgromadzonych wokół poszczególnych profili (Lubaczów, Radruż, Nowe Brusno), utworzenie profilu Muzeum na Instagramie;
- Przygotowywanie krótkich filmów z wydarzeń organizowanych przez Muzeum z zaproszeniem do udziału w wydarzeniach i odwiedzin Muzeum (zaangażowanie pracowników, artystów, autorów wystaw);
- Współpraca z mediami lokalnymi (lokalne portale informacyjne), regionalnymi (Polskie Radio Rzeszów, TVP3 Rzeszów, Katolickie Radio Zamość) oraz ogólnopolskimi – telewizja, prasa, radio, internet;
- Współpraca z Podkarpacką Regionalną Organizacją Turystyczną w zakresie wzmacniania ruchu turystycznego na terenie powiatu lubaczowskiego oraz w obiektach należących do Muzeum;
- Współpraca z wydawnictwami publikującymi książki o ziemi lubaczowskiej i Kresach dawnej Rzeczypospolitej – współpraca w zakresie dystrybucji wydawnictw w Lubaczowie i w Radrużu;
- Przygotowanie nowych materiałów promocyjnych, w odniesieniu do oczekiwania zwiedzających, oraz ich dystrybucja w Muzeum Kresów w Lubaczowie oraz Zespole Cerkiewnym w Radrużu;
- Współpraca z regionalnymi artystami/rękodzielnikami w zakresie dystrybucji ich prac w obiektach należących do Muzeum.

8. Prace remontowo-konserwatorskie.

a) Muzealia.

W ciągu roku zaplanowano bieżący nadzór konserwatorski nad obiektami znajdującymi się na wystawach stałych oraz na wystawach czasowych, przygotowywanych przez Muzeum. Do prac zabezpieczających wytypowano szczególnie zagrożone zniszczeniem obiekty, przede wszystkim z Działu Etnografii i Budownictwa Drewnianego – obiekty drewniane (destrukcyjne działanie drewnojadów) oraz tkaniny.

b) Obiekty zabytkowe:

- Wykonanie prac zabezpieczających przy **dachu cerkwi w Zespole Cerkiewnym w Nowym Brusnie** – w ramach środków własnych Muzeum;
- Wykonanie doraźnych **prac remontowych przy elewacji tzw. Domku Diaka i murze w Zespole Cerkiewnym w Radrużu** – w ramach środków własnych Muzeum;
- **Prace konserwatorskie przy Świątlicy Wiejskiej z Opaki na terenie Zespołu Zamkowo-Parkowego przy Muzeum Kresów w Lubaczowie.**

Zaplanowano kolejny etap prac przy drewnianym budynku świetlicy, przeniesionym z Opaki, który w przyszłości zostanie zaadaptowany na dom żydowski w ramach Parku Etnograficznego „Przygródek – Wspólnota Kultur”. Celem są prace wewnętrzne (podłogi, tynki piece) oraz zewnętrzne przy budynku, które pozwolą na oddanie go do użytku. Prace uzależnione są od pozyskania środków od Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z/s w Przemysłu oraz Samorządu Województwa Podkarpackiego.

- **Prace konserwatorskie na cmentarzach w Zespole Cerkiewnym w Radrużu i Zespole Cerkiewnym w Nowym Bruśnie.**

Zaplanowano kolejny (piąty) etap prac konserwatorskich na tzw. dużym cmentarzu w Zespole Cerkiewnym w Radrużu, który obejmie remont ok. 45–60 nagrobków. Prace uzależnione są od pozyskania środków z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (złożono wnioski w ramach programu „Ochrona zabytków”). W przypadku Nowego Brusna zaplanowano wykonanie prac konserwatorskich przy wybranych nagrobkach, we współpracy z Akademią Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie;

- Przygotowanie **programu prac konserwatorskich** w związku z planowanym powrotem zabytkowego wyposażenia do cerkwi św. Paraskewy w Nowym Bruśnie, które od lat 60. XX w. jest zdeponowane w Muzeum-Zamku w Łańcucie;
- Przygotowanie **dokumentacji konserwatorskiej**: przygotowanie kart zabytków (białych) i doporowadzenie do wpisu do rejestru zabytków cmentarza przycerkiewnego oraz krzyża przydrożnego w Zespole Cerkiewnym w Nowym Bruśnie wraz z opracowaniem programu prac konserwatorskich dla krzyża przydrożnego;
- Wykonanie prac konserwatorskich przy **dwóch nagrobkach na cmentarzu przycerkiewnym w Zespole Cerkiewnym w Nowym Bruśnie** – w ramach środków i pracy własnej Muzeum;
- Opracowanie programu prac konserwatorskich wraz z wszelką niezbędną dokumentacją i podjęcie działań związanych z konserwacją **nagrobka powstańca styczniowego Ludwika Tarnawieckiego na cmentarzu w Lublińcu Starym** – we współpracy z Oddziałem Instytutu Pamięci Narodowej w Rzeszowie, Gminą Cieszanów, Parafią rzymskokatolicką w Lublińcu Starym. Wnioskowanie o środki w Podkarpackim Urzędzie Wojewódzkim w Rzeszowie;
- **Prace remontowo-konserwatorskie przy chałupie i budynku gospodarczym (XIX/XX w.) z Wólki Horynieckiej wraz z adaptacją na zagrodę kamieniarską w Zespole Cerkiewnym w Nowym Bruśnie.**

Celem prac jest odtworzenie translokowanej w 2021 r. stodoły oraz budynku gospodarczego z Wólki Horynieckiej wraz z adaptacją na cele związane z prowadzeniem działalności kulturalnej;

- **Przygotowanie dokumentacji projektowej muru wokół cerkwi w Zespole Cerkiewnym w Radrużu**, w związku z zaleceniami Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z/s w Przemyślu;
- **Wykonanie pełnej**

9. Prace inwestycyjne i remontowe.

- a) **Budowa budynku magazynowego dla Muzeum Kresów w Lubaczowie – etap V**
Zaplanowano kolejny etap strategicznej inwestycji Muzeum Kresów w Lubaczowie, dzięki której stworzone zostaną optymalne warunki do przechowywania zbiorów muzealnych. Inwestycja będzie realizowana ze środków Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, Powiatu Lubaczowskiego oraz Samorządu Województwa Podkarpackiego;
- b) **Budowa i modernizacja infrastruktury Muzeum Kresów w Lubaczowie wraz z Zespołem Zamkowo-Parkowym.**
Projekt, którego celem jest rewitalizacja Zespołu Zamkowo-Parkowego przy Muzeum Kresów w Lubaczowie (ogrodzenie, bramy, alejki, oświetlenie, mała architektura, przestrzeń rekreacyjna, inwentaryzacja i pielęgnacja zieleni, monitoring) a także rozbudowa muzealnej infrastruktury (dokończenie budowy budynku magazynowego). Inwestycja realizowana będzie ze środków Programu Inwestycji Strategicznych – Rządowy Fundusz Polski Ład, przy zapewnieniu wkładu własnego przez Powiat Lubaczowski oraz Samorząd Województwa Podkarpackiego. Inwestorem jest Powiat Lubaczowski;
- c) **Budowa infrastruktury turystycznej na terenie Związku Powiatowo-Gminnego „Ziemia Lubaczowska”.**
W ramach zadania, finansowanego z Programu Inwestycji Strategicznych – Rządowy Fundusz Polski Ład, przy zapewnieniu wkładu własnego przez Powiat Lubaczowski stworzona zostanie m.in. infrastruktura turystyczna na działce, należącej do Muzeum, przylegającej do Zespołu Zamkowo-Parkowego, m.in. parking dla samochodów osobowych i kamperów, przestrzeń rekreacji, budynek usługowo-gastronomiczny.
- d) **Budowa i modernizacja zintegrowanego systemu bezpieczeństwa Muzeum Kresów w Lubaczowie** – zadanie planowane do realizacji w ramach zadania wyżej, ze środków Programu Inwestycji Strategicznych – Rządowy Fundusz Polski Ład. Zaplanowano m.in. oświetlenie oraz monitoring obiektów muzealnych znajdujących się na terenie Zespołu Zamkowo-Parkowego.

- e) **Wymiana oświetlenia w budynku głównym Muzeum Kresów w Lubaczowie (w etapach).**

W 2022 r. zaplanowano wymianę oświetlenia na wystawach stałych: *Dzieje ziemi lubaczowskiej*, *Kultura wsi lubaczowskiej*.

- f) **Stały serwis i prace remontowe systemów gaśniczych w cerkwi św. Paraskewy w Zespole Cerkiewnym w Radrużu (system gaszenia mgłowego, system wczesnej detekcji dymu).**

10. Współpraca międzynarodowa.

W 2022 r. Muzeum będzie kontynuowało współpracę w jednym projekcie międzynarodowym:

- a) ***EduGame. Innowacyjne narzędzia edukacyjne do zarządzania ochroną dziedzictwa – grywalizacja w procesie dydaktycznym***

Okres realizacji: wrzesień 2019 r. – grudzień 2022 r.

Projekt realizowany przez Muzeum w ramach programu Erasmus+ Programme 2014–2020 Partnerstwa strategiczne, we współpracy z Politechniką Lubelską, Politechniką w Mediolanie, Muzeum Dom Dantego we Florencji, Uniwersytetem da Beira Interior w Covilhi oraz Museu Arqueológico José Monteiro w Fundao

Cel: przygotowanie na uczelniach wyższych modułu dydaktycznego „Zarządzanie miejscem dziedzictwa”; jego celem będzie – poprzez grę – zapoznanie studentów architektury z tajnikami zarządzania Zespołem Cerkiewnym w Radrużu, Muzeum Dom Dantego we Florencji oraz Muzeum Archeologicznym Jose Monteiro w Fundao